

8

Nalaženje ideja, predstrukturiranje teksta

Cilj

Učenicima treba pomoći da pre nego što počnu pisati (i pre nego što im postavimo određene zadatke u vezi s pisanjem) asocijativnim putem razviju i organizuju ideje. Važno je da nastavnik sve dobro objasni i da učenike dobro pripremi.

Tri načina nalaženja i organizovanja ideja

1. Cluster

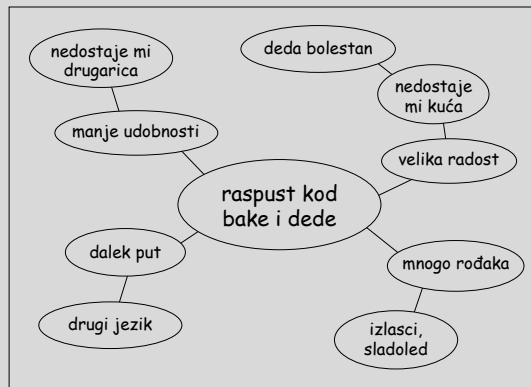
(„Klaster“; grupisanje ideja)

2–9. razr.

20 min.

Materijal:
papiri formata A3 ili A4

Ova vežba je pogodna za asocijativno nalaženje ideja za, recimo, neku priču ili izmišljeni tekst.

N daje jedan primer sličan ovome na slici pored i objašnjava: uzmi papir (A4 ili A3, popreko). U sredinu napiši naslov ili temu o kojoj treba da pišeš i to zaokruži. Oko toga zapiši ideje koje ti padaju na pamet u vezi s temom; i njih

zaokruži. Odatle povuci linije i nacrtaj krugove koji vode ka daljim idejama – moguće je da će nastati čitavi lanci ideja. Ako ti je teško da ovo uradiš na maternjem jeziku, koristi jezik koji učiš u školi.

Nakon pet minuta pogledaćeš ponovo svoj skup ideja i obeležiti bojom i brojevima one ideje koje nameravaš upotrebiti u tekstu, kao i redosled kojim ćeš ih koristiti.

2. Mind map

4–9. razr.

20 min.

Materijal:
papiri formata A3 ili A4

Ova vežba je pogodna pre svega za strukturiranje teme za pisanje nefikcionalnih tekstova.

Postupak:

Nacrtaj nekoliko glavnih „grana“ (debele linije) i na njima napiši važne pojmove, aspekte ili ideje koje ti padaju na pamet u vezi s temom. Od ovih glavnih grana mogu voditi dalje grančice s dodatnim

idejama. Ako ti je teško da ovo uradiš na maternjem jeziku, koristi jezik koji učiš u školi.

Posle nekoliko minuta pogledaj svoj „mind map“ i obeleži brojevima i bojom koji ćeš aspekt ili koju ideju, i kojim redosledom, obraditi u svom tekstu.

3. Placemat

(podložak, grupna slagalica)

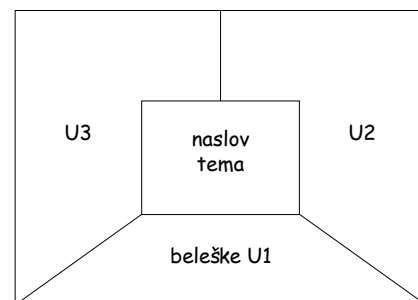
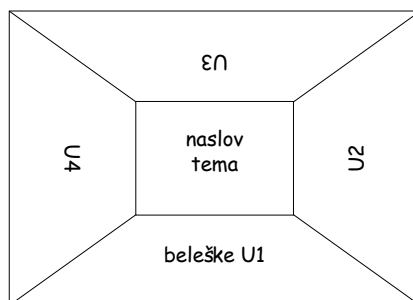
4–9. razr.

25 min.

Materijal:
papiri formata A3 ili A4

Dobra vežba za organizovanje ideja u tročlanoj ili četvoročlanoj grupi za, npr., referat ili neki drugi zajednički tekst. Postupak: Po 3-4 U sedaju zajedno oko stola i dobijaju papir A3 formata. Papir podeliti na polja kao na slici. U srednje polje upisati naslov tj. temu.

Tokom 5 min. svaki U u svoje polje upisuje ideje i važne informacije za zajedničku temu. Posle toga U predstavljaju jedni drugima svoje ideje i obeležavaju bojom i brojevima (redosled) sve što će upotrebiti u tekstu ili referatu.

Zatim U na drugom papiru zapisuju redom poglavlja ili glavne ideje za referat ili tekst. Tako nastaje solidna osnova za pisanje završne verzije teksta.

9

Planiranje strukture teksta

(upor. i 16, Podsticaji za strukturiranje teksta)

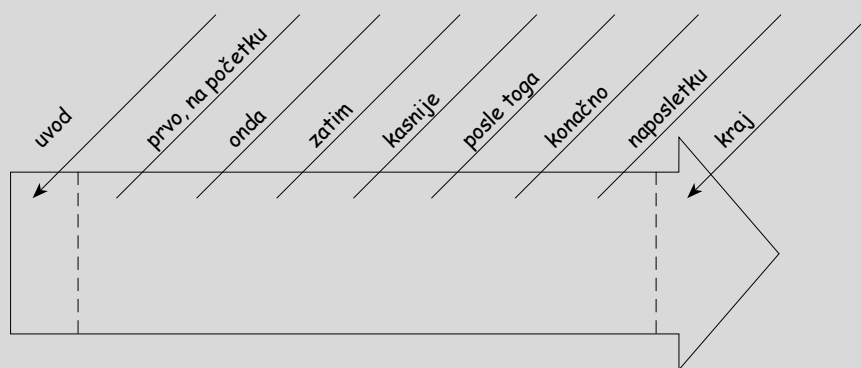
Cilj

Učenici ovladavaju dvema tehnikama koje im olakšavaju strukturiranje teksta (podelu na uvod, razradu i zaključak; organizaciju raspoloživog vremena). Ove tehnike se nadovezuju na modele predstavljene pod br. 8 (cluster, mind map, placemat).

1. Rad s vremenskom osom

2–7. razr.

20 min.

a) N crta vremensku osu (dugačka strela; v. ilustraciju) na tabli ili foliji i objašnjava učenicima da im ona pomaže da oblikuju tekst tako da bude razumljiv.

b) Radi pojašnjenja, N predstavlja jedan primer. Pritom treba uzeti neku temu s jasnim razvojem događaja (npr. „Moj raspust“, „Prošli vikend“, „Život Marije Terezije“). Za ovu vežbu nisu pogodne teme sa opisnim ili refleksivnim sadržajima, kao „Moje misli o miru“ – za takve teme pogledati sledeći trodelni predložak.